

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အသရေဖျက်မှုဆိုင်ရာပြစ်မှုဥပဒေများအား အကျဉ်းချုပ်
လေ့လာတင်ပြချက်

ကိုယ်ပိုင်သဘောထားအမြင်များ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရေးသားခွင့်ကို ကာကွယ်ပေးရန် အလို့ငှာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ လွှတ်တော်အနေဖြင့် အသရေဖျက်မှုဆိုင်ရာ ပြစ်မှုဥပဒေအား ပြင်ဆင်ခြင်း သို့မဟုတ် ဖျက်သိမ်းခြင်း ဆောင်ရွက်သင့်သည်” ဟု အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ ပညာ ရှင်များ ကော်မရှင်မှ ယနေ့ ပြောကြားခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အသရေဖျက်မှုဆိုင်ရာ ပြစ်မှုဥပဒေများတွင် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြော ဆိုရေး သားခွင့်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ထောင်ဒဏ်ကဲ့သို့သော ပြင်းထန်သည့် အရေးယူမှုများကို ပြဌာန်း ထားသည်။ ဖမ်းဆီးခြင်း၊ အကျဉ်းချခြင်း၊ အမှုဖွင့်အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ထောင်ဒဏ်ချ မှတ်ခြင်း စသည့် အရေးယူ ဆောင်ရွက်ခြင်းများကြောင့် ကိုယ်ပိုင်သဘောထားအမြင်များ လွတ်လပ် စွာထုတ် ဖော်ပြော ဆိုရေးသားခြင်း နှင့် သတင်းအချက်အလက်များဖလှယ် ခြင်းတို့ကို ထိခိုက်စေနိုင်သည်။

အသရေဖျက်မှုဆိုင်ရာ ပြစ်မှုဥပဒေသည် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်နှင့်သင့် လျှော်မှုမ ရှိသောကြောင့် ယင်းဥပဒေအား ဖျက်သိမ်းသင့်ကြောင်း အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေပညာ ရှင်များ ကော်မရှင်၊ ကုလသမဂ္ဂ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာကော်မတီ (နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားများကို နိုင်ငံများမှလေးစားလိုက်နာမှုအား ကြီးကြပ် စောင့်ကြည့် မှုပြုသည့် ကော်မတီ)၊ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆို ရေးသားခွင့်ဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂအထူးကိုယ်စားလှယ်၊ အခြားနိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူများ နှင့် အစိုးရအဖွဲ့ဝင်များက ယူဆကြသည်။

၂၀၀၈ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်နှင့် ပတ်သက်၍ ကာကွယ်ပေးထားသော်လည်း ရှုပ်ထွေးကျယ်ပြန့်သည့် ကန့်သတ်ချက် များပါဝင်လျက်ရှိသည်။¹ ၎င်းကန့်သတ်ချက်ကြောင့် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုရေးသားခွင့် အခွင့်အရေးမှာ ဆုံးရှုံးလျက်ရှိသည်။ ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရားစီရင်ရေးစနစ်သည် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ဆိုင်ရာ ပြစ်မှုများကို ဘက်လိုက်မှုကင်းပြီး လွတ်လပ်စွာ တရားစီရင်ဆုံးဖြတ်ရန် အခက်အခဲများကြုံလျက်ရှိသည်။² ၎င်းအသရေဖျက်မှုဆိုင်ရာ ပြစ်မှုဥပဒေကို ကျင့်သုံးခြင်းအားဖြင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများနှင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ စံသတ်မှတ်ချက်များကို ချိုးဖောက်ကျူးလွန်ဖွယ်ရှိ နေသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ထို့အပြင် နိုင်ငံအတွင်း ကိုယ်ပိုင်သဘောထားအမြင်များ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုရေးသားခြင်းအား ထိခိုက်သက်ရောက်မှုရှိနေသည်။

Facebook ပေါ်တွင် ယခင်လက ဖော်ပြခဲ့မှုများသည် တပ်မတော် နှင့် နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တို့၏ ဂုဏ်ကျက်သရေကို ကျဆင်းစေသည်ဟူ၍ စွဲချက်တင်ပြီး လူပုဂ္ဂိုလ်သုံးဦးတို့အား ဖမ်းဆီးထိမ်းသိမ်းထားပြီး တရားစီရင်မှုပြုလုပ်လျက်ရှိသည်။

- တပ်မတော်ကာကွယ်ရေး ဦးစီးချုပ်၏ ဓါတ်ပုံကိုခြေထောက်ဖြင့် နင်းထားသည့် ပုံကို facebook စာမျက်နှာပေါ်တွင် တင်ပြခဲ့သည်ဟု စွဲချက်တင်ကာ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူ ကချင်အမျိုးသား ဦးပက်ထရစ် ခွန်ဂျာလီအား ရန်ကုန်မြို့တွင် ဖမ်းဆီးခဲ့သည်။
- တပ်မတော် အရာရှိများ၏ ဝတ်စုံသည် အတိုက်အခံပါတီမှ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ လုံချည်အရောင်ဖြင့် တူညီသည်ဟု Facebook စာမျက်နှာပေါ်တွင် ခိုင်းနှိုင်းဖော်ပြခဲ့သည့် အတွက် မချောစန္ဒီထွန်း ဖမ်းဆီးခံခဲ့ရသည်။
- သမ္မတ၏ရုပ်ပုံအား သူ၏လိင်အင်္ဂါပေါ်တွင် ဆေးမင်ကြောင်ထိုးထားသည် ဟုပါရှိသည့် ကဗျာကို facebook ပေါ်တွင် ရေးသားမှုဖြင့် မောင်ဆောင်းခ ဖမ်းဆီးခံခဲ့ရသည်။ ၎င်းအား ရွှေပြည်သာမြို့နယ်တွင် မနက်ဖြန် နိုဝင်ဘာ ၁၈ ရက် နေ့ ကြားနာစစ်ဆေးမည်။

နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် ကိုက်ညီမှုမရှိ အကဲဖြတ်သုံးသပ်နိုင်ရန် အထက်ပါအမှု တစ်ချို့ အားအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေပညာရှင်များ ကော်မရှင်က စောင့်ကြည့်လေ့လာ မှုပြုလျက်ရှိသည်။ ဦးပက်ထရစ်ခွန်ဂျာလီ၏ ကျန်းမာရေးအခြေအနေ မကောင်းသော်လည်း ၎င်း

¹ Article 354, 2008 Constitution of Myanmar, limits the freedom of expression to the extent that it is “ not contrary to the laws, enacted for the Union security, prevalence of law and order, community peace and tranquility or public order and morality.”
[http://www.burmalibrary.org/docs09/Myanmar_Constitution-2008\(en&bu\)-red.pdf](http://www.burmalibrary.org/docs09/Myanmar_Constitution-2008(en&bu)-red.pdf)
²²²² International Commission of Jurists, The Right to Counsel: Independence of Lawyers in Myanmar: <http://www.Burmalibrary.org/docs16/ICJ-MYANMAR-Right-to-Counsel -en-red.pdf>

၏ အာမခံလျှောက်လဲချက် ငြင်းပယ်ခံရသည်မှာ ယခုအပတ်ဆိုလျှင် ၅ ကြိမ်မြောက် ပင်ရှိသွား ခဲ့ချေပြီ။

အရေးယူ ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ရန် အသုံးပြုခဲ့သည့် ဥပဒေများမှာ- အီလက်ထရောနစ် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ရေး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၄(ဃ)၊ မြန်မာ့ဆက်သွယ်ရေး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၆(ဃ) နှင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေ အပိုဒ်ခွဲ ၅၀၀ တို့ဖြစ်သည်။

အထက်ပါ ဥပဒေများအား အသေးစိတ်ကြည့်လျှင် -

အီလက်ထရောနစ် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ရေး ဥပဒေ³

အီလက်ထရောနစ် ဆက်သွယ်ရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၃၄(ဃ) အရ သတင်းအချက်အလက်များကို ဖန်တီးခြင်း၊ ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းနှင့် အီလက်ထရောနစ်နည်းပညာဖြင့် ဖန်တီးပြုပြင်ထားသော သတင်းအချက်အလက်များကို ဖြန့်ဝေခြင်းဖြင့် တစ်စုံတစ်ဦး သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု၏ ဂုဏ်သိက္ခာ ကျဆင်းစေခြင်း၊ အကျိုးစီးပွား ထိခိုက်နစ်နာစေခြင်းသည် ရာဇဝတ်မှုမြောက်သည်။

အီလက်ထရောနစ် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ရေးဥပဒေသည် နိုင်ငံတော်အေးချမ်း သာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ တပ်မတော်အကြီးအကဲ ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးသန်းရွှေ က ၂၀၀၄ ခုနှစ်တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးအတည်ပြုခဲ့သည်။ ၎င်းဥပဒေအားထိခိုက်နစ်နာနိုင်သည့် အီးမေးလ်များ ပေးပို့ခြင်း လက်ခံခြင်းဆောင်ရွက်သော တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများနှင့် အတိုက်အခံများအား ဖမ်းဆီးရာတွင် အသုံးပြုခဲ့သည်။

၂၀၁၃ ခုနှစ် ပြည်သူ့လွှတ်တော် (၇) ကြိမ်မြောက်ပုံမှန် အစည်းအဝေးတွင် အီလက်ထရောနစ် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ရေး ဥပဒေအား ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲရန် အတည်ပြုခဲ့ပြီးပြစ်ဒဏ်များကို ထောင် ဒဏ်မှ ဒဏ်ငွေအဖြစ် လျော့ပေါ့ခဲ့သည်။⁴

မြန်မာ့ဆက်သွယ်ရေး ဥပဒေ⁵

ပုဒ်မ ၆၆ - မည်သူမဆို အောက်ဖော်ပြပါ ပြုလုပ်မှုတစ်ရပ်ရပ်ကို ကျူးလွန်ကြောင်းပြစ်မှထင်ရှားစီရင်ခြင်းခံရလျှင် ထိုသူအားသုံးနှစ်ထက်မပိုသော ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်။ (ဃ) ဆက်သွယ်ရေး ကွန်ယက်တစ်ခုခုကို အသုံးပြု၍တစ်စုံတစ်ဦးအား

³³ Electronic Transaction Law: <http://www.pyithuhluttaw.gov.mm/?q=laws&page=10>
⁴ Punishments reduced but Burma's harsh online law remains, The Irrawaddy, 24 [harsh-online-law-remains.html](http://www.irrawaddy.com/news/burma/24-harsh-online-law-remains.html)
⁵ The Myanmar Telecommunications Law: <http://www.mcit.gov.mm/content/telecommunications-law.html>

ခြောက်လှန့်တောင်းယူခြင်း၊ နိုင်ထက်စီးနင်းပြုခြင်း၊ မတရားတားဆီးကန့် ကွက်ခြင်း၊ အသရေဖျက်ခြင်း၊
နှောင့်ယှက်ခြင်း၊ မလျော်ကြေးသုံးခြင်း သို့မဟုတ် ခြိမ်းခြောက်ခြင်း။

မြန်မာ့ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေကို သမ္မတဦးသိန်းစိန်က အောက်တိုဘာ ၈ ရက်၊ ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် လက်
မှတ်ရေးထိုး အတည်ပြုခဲ့သည်။

၎င်းမြန်မာ့ဆက်သွယ်ရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၆၆ (ဃ) အရပြစ်မှုကျူးလွန်သူသည် သုံးနှစ်ထက်မပိုသော
ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ သို့မဟုတ် နှစ်မျိုးလုံးဖြစ်စေချမှတ်ခံရနိုင်သည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၀၀ ^၆

အခြားသူတစ်ဦး၏ ဂုဏ်သိက္ခာ ညှိုးနွမ်းအောင်ပြုလုပ်သူအား နှစ် နှစ်အထိ ထောင်ချမှတ်ခြင်း သော်
လည်းကောင်း၊ ဒဏ်ငွေချမှတ်၍ သော်လည်းကောင်း၊ နှစ်မျိုးစလုံးသော်လည်းကောင်း ပြစ်ဒဏ်
ချမှတ်နိုင်သည်။

လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရေးသားခွင့် ဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ စံနှုန်းများ

လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရေးသားခွင့်သည် လူအများလက်ခံထားသော ဖယ်ရှား၍မရသည့်
လူသားတိုင်း၏ အခွင့်အရေးပင်ဖြစ်သည်။ ဤအခွင့်အရေးသည် အခြားသော လူ့အခွင့်အရေးများ
ပြည့်ဝစွာ ရရှိရန် နှင့် အကျိုးခံစားနိုင်ရန်အတွက်လည်း မရှိမဖြစ်အရေးပါသည်။ ၎င်းအခွင့်အရေးကို
(UDHR) အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း၊ (ICCPR) နိုင်ငံသား နှင့် နိုင်ငံရေး
အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် အစရှိသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ
ဥပဒေများတွင် လက်ခံအသိအမှတ်ပြုထားသည်။^၇ ယခုအခါ ၎င်းစံသတ်မှတ်ချက်များသည်
အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ နှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေများဖြစ်လာခဲ့ပြီ။^၈ ကုလ
သမဂ္ဂ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကော်မတီသည် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုရေးသားခွင့် အခွင့်အ
ရေးဆိုင်ရာအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်အား အဓိက အနက်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုပိုင်ခွင့်ရှိသည့် အဖွဲ့အစည်းဖြစ်
သည်။ ၎င်း၏ အထွေထွေ မှတ်ချက် ၃၄ တွင် ဖော်ပြထားချက်အရ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ဟောပြောချက်၊
ပြည်သူ့ရေးရာ ကိစ္စရပ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဝေဖန်သုံးသပ်ချက်များ၊ အတွေးအခေါ်၊ အယူအဆများအား

^၆ Myanmar Penal Code: <http://www.wipo.int/lexdoc/laws/en/mm/mm004en.pdf>
^၇ Universal Declaration of Human Rights, Article 19; International Covenant of Civil and Political Rights (Article 19).
Article 19 of the ICCPR on the right to freedom of expression, also includes the right to impart information.
^{၈၈၈} At UPR meetings that the ICJ had held in Geneva in October 2015, the diplomatic community had stated that they would continue to recommend that Myanmar signs up to the ICCPR, a central component to the International Bill of Rights, in its upcoming review in the Human Rights Council on 9 November 2015. Myanmar had stated that it would consider signing up to the ICCPR, in both of its Universal Periodic Review (UPR) cycles in 2011 and 2015 after pressure from the international community.

တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦးအကြား မည်သည့်နည်းလမ်းဖြင့်ဖြစ်စေ ဖြန့်ဝေလက်ခံရယူခြင်း စသည်တို့အားလုံး သည် ဤအခွင့်အရေးတွင် အကျုံးဝင်သည်။⁹

အသရေဖျက်မှုဆိုင်ရာပြစ်မှုဥပဒေအား လွဲမှားစွာ အသုံးပြု၍ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော် ပြောဆိုရေးသားခွင့်ခြင်းအား ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံတွင်ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည့် အသရေဖျက်မှုဆိုင်ရာ ပြစ်မှုများနှင့်ဆက်စပ်သည့် တိုင်ကြား မှုများသည် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရေးသားခွင့် ကို လွန်စွာထိခိုက်မှုရှိသည်။

လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရေးသားခွင့် ဆိုသည်မှာ အီလက်ထရောနစ် နှင့် အင်တာနက်ကို အ ခြေခံ၍ ထုတ်ဖော်ရေးသားပြောဆိုခြင်း အပြင်အခြားသောပုံစံများ ဖြင့်ထုတ်ဖော်ပြောဆို ရေးသား မှုများလည်း ပါဝင်သည်။¹⁰ အင်တာနက်သည် လူအများ၏ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ရေးသား ပြော ဆိုခွင့်ကို အဓိကကျင့်သုံး လာကြသည့် နေရာတစ်ခုဖြစ်လာသည့် အလျောက် နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့် အရေး ဥပဒေများကို ဤကဏ္ဍအတွက် အထူးသဖြင့်အသုံးပြုရန် အရေးကြီးသည်ဟု လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရေးသားခွင့်ဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂအထူးကိုယ်စားလှယ်မှ အလေးထားပြောကြား ခဲ့ဖူးသည်။¹¹ အခြားသူများ၏ အခွင့်အရေး နှင့် ဂုဏ်သိက္ခာများကို အကာအကွယ်ပေး ရန်အကြောင်း ပြုချက်ဖြင့် အစိုးရ နှင့် ဌာနဆိုင်ရာဝန်ထမ်းများအား ဝေဖန်မှုပြုခြင်း တို့ကို ကန့်သတ်မှုမပြုရဟုလည်း ထပ်လောင်းပြောကြားခဲ့သည်။¹² ဤအခွင့်အရေးအား ကန့်သတ်နိုင်သည့် အခြေအနေများရှိနေသည် ဆိုစေကာမူ အစိုးရ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များ ၊ လာဘ်စားမှုများ စပ်လျဉ်း၍ အစီရင်ခံစာ ထုတ် ပြန်ခြင်းများကို မည်သည့်အခါမှ တားမြစ်ခြင်း မပြုသင့်ဟု ရှင်းလင်းစွာဖော်ပြထားသည်။¹³

အသရေဖျက်မှုဆိုင်ရာ ပြစ်မှုဥပဒေများကို ပြန်လည်စိစစ်မှုပြုလျက် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အရေးယူမှုများကို ပယ်ဖျက်ရမည်ဖြစ်ပြီး ဂုဏ်သိက္ခာ ထိခိုက်မှုများအားပြန်လည်ဖြေရှင်းရာတွင် တရားမမှုဆိုင်ရာ အရေး ယူဆောင်ရွက်မှုကိုသာ ပြုလုပ်ရမည်ဟု လည်းတိုက်တွန်းခဲ့သည်။¹⁴ "အသရေဖျက်မှုနှင့် စပ်လျဉ်း သည့် ပြစ်ဒဏ်များသည် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရေးသားခွင့်အား အဟန့်အတားဖြစ်စေသည့် ကြီးလေးသည့် ပြစ်ဒဏ်များ မဖြစ်သင့်ကြောင်း၊ တရားလိုအားလျှော်ကြေးပေးခြင်း သို့မဟုတ်

⁹ UN Human Rights Committee, General Comment No.34, Article 19: Freedoms of opinion and expression, UN Doc CCPR/C/GC/34(2011), para 11.

¹⁰ General Comment No. 34, op. cit, para. 12

¹¹ Report of the Special Rapporteur on the promotion and protection of the right to freedom of opinion and expression, UN Doc A/HRC/17/27 (2011), paras. 20-21.

¹² This is confirmed by the UN Human Rights Committee: " All public figures, including those exercising the highest political authority such as heads of state and government, are legitimately subject to criticism and political opposition." Also see: UN Doc A/HRC/14/23 (2010), op. cit., para. 82; and General Comment 34, op. cit., para. 84.

¹³ Report of the Special Rapporteur on the promotion and protection of the right to freedom of opinion and expression, UN Doc A/HRC/14/23 (2010), para . 81

¹⁴ Report of Special Rapporteur on the promotion and protection of the right to freedom of opinion and expression, 20 April 2010, Para 83.

စွတ်စွဲခံရသူ အားပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းမျိုးမဟုတ်ဘဲ ထိခိုက်သွားသည့် ဂုဏ်သိက္ခာ အားပြန်လည်ပြင်ဆင်စေရန် အတွက်သာလျှင် ဖြစ်သင့်ပေသည်”¹⁵ ဟု ၎င်းမှ ရှင်း လင်းပြောဆိုခဲ့သည်။

အသရေဖျက်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေများသည် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရေးသားခွင့်ကိုထိခိုက်မှု မရှိစေရဟု ကုလသမဂ္ဂ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာကော်မတီ (HRC) မှ ပြောဆိုခဲ့သည်။ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုရေးသားမှုအား အရေးယူနိုင်ရန်အတွက် အသရေဖျက်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေများကို လွဲမှားစွာ အသုံးပြုခြင်းကိုလည်း စိုးရိမ်မကင်း ဖြစ်ကြောင်းပြောဆိုခဲ့ပြီး အများပြည်သူ အကျိုးအတွက်ဖြစ်စေ၊ မကောင်းသောရည်ရွယ်ချက်မပါဘဲ¹⁶ နှင့်ဖြစ်စေ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုရေးသားခြင်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ၎င်းဥပဒေများကို အသုံးမပြုသင့်ဟု ပြောဆိုထားသည်။¹⁷

ထို့အပြင် အသရေဖျက်မှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ထောင်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်းသည် သင့်လျော်သည့် အပြစ်ဒဏ်မဟုတ်ဘဲ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုရေးသားခြင်းကို ဆိုးရွားစွာ အဟန့်အတားဖြစ်စေသည့် လက်မခံနိုင်ဖွယ် ပြစ်ဒဏ်များအဖြစ် ဆက်လက်ရှင်းပြထားသည်။¹⁸ အစိုးရများအနေဖြင့် အသရေဖျက်ခြင်းကိစ္စရပ်ကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်သတ်မှတ်ထားခြင်းအား ပယ်ဖျက်ရန် စဉ်းစားသင့်ပြီး ဆိုးရွားပြင်းထန်သည့် ကိစ္စရပ်များ အတွက်သာလျှင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ကျင့်သုံးသင့်သည်။ ထောင်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်းသည် သင့်လျော်သည့် ပြစ်ဒဏ်လုံးဝ မဟုတ်ပေ။ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး တစ်ယောက်အား အသရေဖျက်မှုဖြင့်တရားစွဲဆိုမှုပြုပြီး အဆောတလျှင် တရားစီရင်စစ် ဆေးမှုပြုခြင်းသည် လက်မခံနိုင်ဖွယ်ရာမဟုတ်ဘဲ ဤအပြုအမူများသည် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုရေးသားမှုများကို မတရားဟန့်တား ကန့်သတ်ရာရောက်သည် ဟု HRC ၏ ယေဘုယ မှတ်ချက်များတွင် ထည့်သွင်းရှင်းလင်းထားသည်။¹⁹ အသရေဖျက်မှုပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေတွင် အမှန်တရားကို ကာကွယ် ခုခံပိုင်ခွင့်ပါဝင်သင့်ပြီး ၎င်းတို့အား စိစစ်အတည်ပြုရန်လိုအပ်သည့် ထုတ်ဖော်ရေးသားပြောဆိုခွင့် အသွင်အမျိုးအစားများအဖြစ် မှတ်ယူအသုံးမပြုသင့်ကြောင်း HRC မှ ထပ်လောင်းရှင်းလင်းပါရှိ

¹⁵ Report of Special Rapporteur on the promotion and protection of the right to freedom of opinion and expression, 20 April 2010, Para 83.

¹⁶ At least with regard to comments about public figures, consideration should be given to avoiding penalizing or otherwise rendering unlawful untrue statements that have been published in error but without malice,” HRC General Comment No.34, op. cit. para.47.

¹⁷See ICJ’s statement on Thailand’s Phuketwan Trial, 28 August 2014: <http://www.hrw.org/news/2014/08/28/thailand-immediately-withdraw-criminal-defamation-complaint-against-human-rights>

¹⁸ The Inter-American Commission on Human Rights has recognized that restricting the freedom of expression through disproportionate sanctions transforms democracy into a system where authoritarianism and human rights violations find fertile ground for imposing themselves on the will of society. It has ruled that in a democratic society, “public officials are more exposed to scrutiny and criticism by the general public. This different protection threshold is justified by the fact that public officials have voluntarily exposed themselves to a stricter scrutiny. Their activities go beyond their private life and expand to enter the arena of public debate.” Inter-American Commission on Human Rights, Report on the situation of human rights defenders in the Americas, OEA/Ser.L/V/II.124(2006), para 81.

¹⁹General Comment No. 34, op.cit.,para.47

သည်။²⁰ “အများပြည်သူ အကျိုးအတွက် ဝေဖန်မှုမျိုးကိုလည်း ကာကွယ်ဆန့်ကျင်ခွင့်အဖြစ် ထည့်သွင်း သတ်မှတ်ထား သင့်သည်။”²¹

ဥပဒေနှင့်ညီညွတ်မှုဆိုင်ရာ အခြေခံ သဘောတရား

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အသရေဖျက်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေများသည် ကျယ်ပြန့်ပြီး ရှင်းလင်းပြတ်သားမှုမရှိချေ။ ထို့အပြင် ဥပဒေနှင့်ညီညွတ်မှုဆိုင်ရာ သဘောတရားနှင့် လည်းလိုက်လျောညီထွေမှုမရှိပေ။ လူတိုင်း နားလည် လိုက်နာနိုင်စေရန် ရှင်းလင်းတိ ကျပြတ်သားစွာ ဖော်ပြထားခြင်းမရှိ၍ တရားဥပဒေစိုးမိုးမှုကို ယုတ်လျော့စေသည်။

ဆက်သွယ်ရေး ဥပဒေတွင် ပါရှိသည့် “နောက်ယှက်မှု” သို့မဟုတ် “မလျော်ကြဏ်အသုံးပြုခြင်း” စသည့် တိကျမှုမရှိသော ဖော်ပြချက်များသည် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရာတွင်ဖြစ်စေ၊ အသုံးပြုရာတွင် ဖြစ်စေ လိုသလို အဓိပ္ပာယ်ပြန်ဆိုပြီး အသုံးပြုနိုင်သည့် အခြေအနေရှိနေသည်။ “နောက်ယှက်မှု” ဟုဆိုရာတွင် မည့်သည် အချင်းအရာများ ပါဝင်သည်။ မည်သို့ဆိုလျှင် “မလျော်ကြဏ်” သုံးသည် စသည်ဖြင့် ရှင်းလင်းမှုမရှိပေ။ Facebook အစရှိသော အွန်လိုင်းမီဒီယာများတွင် ဖော်ပြသည့် တစ်ချို့ အရာများကို စိစစ်ရွေးချယ်ပြီး လိုအပ်သလို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ခြင်း၊ တရားစွဲဆိုခြင်းတို့ ပြုလုပ်၍ နိမ်နင်းဖြိုခွင်းနိုင်စေ ရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများဖန်တီးပေးလျက်ရှိသည်။

နိဂုံးချုပ်

နိုင်ငံရေးနှင့်ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများအပါအဝင် သတင်းအချက်အလက်များအား ဖြန့် ဝေခြင်း၊ လက်ခံရယူခြင်းတို့ ကိုလူတိုင်းလွတ်လပ်စွာ ကျင့်သုံး နိုင်ခြင်းသည် တရားဥပဒေစိုး မိုးမှုရှိပြီး အသက်ဝင်သည့် ဒီမိုကရေစီစနစ် တစ်ခု အတွက် လွန်စွာအရေးပါလှသည်။ အသရေ ဖျက်မှု ဆိုင်ရာ ပြစ်မှုများနှင့်ဆက်စပ်၍ ဖမ်းဆီးထိမ်းသိမ်းခြင်းခံထားရသူများအား မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရားရုံးများမှ စီရင် ဆုံးဖြတ်ပြီး ထောင်ဒဏ်ချမှတ်မည်ဆိုပါက ၎င်းစွပ်စွဲခံရသူများ၏ အခွင့်အရေးများကို ချိုး ဖောက် ရုံသာမက မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရေး သားခွင့်ကိုပါ သက်ရောက် ထိခိုက် စေမည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပခဲ့သည့် ကုလသမဂ္ဂ လူ့အခွင့်အရေး ကော်မတီ မတိုင်မီ နောက်ဆုံး လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ပြန်လည်သုံးသပ်မှု (UPR – Universal Periodic Review) တွင် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရေးသားခွင့်ကို ဥပဒေ နှင့်အညီ ဆောင်ရွက်သူများအား တုန့်ပြန်အရေးယူမှုများမပြုလုပ်ရန်၊ အကာအကွယ်ပေးရန် ကိစ္စတို့နှင့် ပတ်သက်၍ နိုင်ငံတကာ မှအ

²⁰ Ibid
²¹ Ibid

ကြံပြုတင်ပြ ချက်များကို မြန်မာနိုင်ငံမှ လက်ခံခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် UPR ဂတိဝတ္တရားများကို ပြည့်ဝစွာ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရ မည်ဖြစ်ပြီး ပြည်တွင်းဥပဒေများအား အကောင် အထည် ဖော်ရာတွင် နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများ နှင့် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုရေးသားခွင့် တို့ကို ထိခိုက်မှုမရှိစေရန် သေချာအောင် ဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေများသည် ကျယ်ပြန့်ပြီး ပြင်းထန်သည့် ပြစ်ဒဏ်များ ပါဝင်လျက်ရှိပြီး အစိုးရ၏ တရားလိုရှေ့နေများအနေဖြင့် မိမိတို့ ၏ သက်ဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အသုံးပြုလျက် မြန်မာနိုင်ငံ အသရေဖျက်မှုဆိုင်ရာ တရားစွဲဆိုမှုများ ကို ရပ်တန့်စေရန် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ ပညာရှင်များ ကော်မရှင်မှ အဆိုပြု တိုက်တွန်းပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ် ချက်များသည် တရားမျှတမှု၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးမှု နှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အခြေခံကောင်းကျိုး များ အ ပေါ်များစွာ သက်ရောက် မှုရှိ နေသည်။

လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော် ပြောဆိုရေးသားခွင့်အား အသေအချာအကာအကွယ်ပေးနိုင်ရန်အလို့ငှာ အ သရေ ဖျက်မှု ပြစ်မှုဥပဒေများအား လွတ်တော်မှ ပြန်လည်ပြင်ဆင်ခြင်း သို့မဟုတ် ပယ်ဖျက်ခြင်းတို့ ပြု လုပ်ရန် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေပညာရှင်များ ကော်မရှင်အနေဖြင့် အဆိုပြုတိုက်တွန်းပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေများနှင့် လိုက်လျောညီထွေမှုရှိသည့် ပြည်တွင်း စံနှုန်းများ သတ်မှတ်ရမည်ဖြစ်ပြီး လူတိုင်း လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြော ဆိုရေးသား ပိုင်ခွင့် ကိုအာမ ခံချက်ပေးနိုင်မည့် ပြည်သူများကိုပိုမို ကိုယ်စားပြုသည့် အစိုးရတစ်ရပ် ထူထောင်နိုင် ရန် ဆက်လက်၍ တစိုက်မတ်မတ်ဆောင် ရွက်သင့်သည်။

ဆက်သွယ်ရန်

Sam Zarifi, ICJ Regional Director for Asia and the Pacific, t: +66807819002;
e: sam.zarifi@icj.org

Vani Sathisan, ICJ International Legal Adviser for Myanmar, t: +95(0)9250800301;
e: vani.sathisan@icj.org